

साभेदारी ऐन, २०२० लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना : साभेदारी ऐन, २०२० लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

संघीय संसदले यो ऐन बनाएको छ ।

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : यस ऐनको नाम “साभेदारी (दोस्रो संशोधन) ऐन, २०७५” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२ मूल ऐनको दफा २ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २ को,-

“(१) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छ :

(क) “व्यवसाय” भन्नाले कानून बमोजिम कुनै उद्योग, वाणिज्य, व्यापार, पेशा वा वृत्ति सञ्चालन गर्ने काम संभन्नु पर्छ ।

(२) खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) र (क२) थपिएको छ :

(क१) “अदालत” भन्नाले सम्बन्धित उच्च अदालतको वाणिज्य इजालस सम्भन्नु पर्छ ।

(क२) “फर्म” भन्नाले दफा ५ बमोजिम दर्ता भएको साभेदारी फर्म सम्भन्नु पर्छ ।

(३) खण्ड (ड) को सट्टा देहायको खण्ड (ड) राखिएको छ :

(ड) “सम्बन्धित विभाग” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम नेपाल सरकारको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने उद्योग सम्बन्धी विषय भए उद्योग विभाग, वाणिज्य वा व्यापार सम्बन्धी विषय भए वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता हित संरक्षण विभाग संभन्नु पर्छ र सो शब्दले प्रदेश सरकारको अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने उद्योग, वाणिज्य वा व्यापार सम्बन्धी विषय भए प्रदेश कानून बमोजिम निर्धारण भएको प्रदेश सरकारको सम्बन्धित निकाय सम्भन्नु पर्छ ।

(४) खण्ड (ड) पछि देहायको खण्ड (ड१) थपिएको छ :

(ड१) “साभेदारी” भन्नाले दफा ५ बमोजिम दर्ता भएको फर्मबाट गरिने व्यवसाय सम्भन्नु पर्छ ।”

३ मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३ को सट्टा देहायको दफा ३ राखिएको छ :-

“३ साभेदारी कायम हुने : (१) दुई वा दुई भन्दा बढी व्यक्तिले मुनाफाको उद्देश्य लिई एउटै

साभ्का नाम राखी कुनै साभ्केदारले सवै साभ्केदारका लागि वा सवै साभ्केदारले प्रत्येक साभ्केदारका लागि कुनै व्यवसाय सञ्चालन गर्ने गरी कुनै कबुलियत गरेमा साभ्केदारी कायम भएको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कबुलियत गर्ने व्यक्तिलाई एक अर्काको सम्बन्धमा साभ्केदार भनिनेछ ।

(३) साभ्केदारले सामुहिक रूपमा व्यवसाय सञ्चालनगर्दा फर्मको नामबाट गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो फर्म दफा ५ बमोजिम दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दर्ता भएको फर्म कानूनी व्यक्ति मानिने छैन ।”

४ मूल ऐनमा दफा ३क. थप : मूल ऐनको दफा ३ पछि देहायको दफा ३क. थप गरिएको छ :-

“३क. संगठित संस्था साभ्केदार नहुने : दफा ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संगठित संस्था कुनै साभ्केदारी फर्मको साभ्केदार हुन सक्ने छैन ।”

५ मूल ऐनको दफा ४ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ४ को सट्टा देहायको दफा ४ राखिएको छ :-

“४. एकाघर सगोलको कारोबार साभ्केदारी नहुने : (१) एकाघर सगोलको व्यवसायलाई साभ्केदारी मानिने छैन ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एकाघर सगोलका अंशियारले आपसमा कबुलियत गरी साभ्केदारी व्यवसाय सञ्चालन गर्न सक्नेछन् ।”

६ मूल ऐनको परिच्छेद-२ मा संशोधन : मूल ऐनको परिच्छेद-२ को परिच्छेद शिर्षकको सट्टा “फर्म दर्ता” भन्ने परिच्छेद शिर्षक राखिएको छ :-

७ मूल ऐनको दफा ५ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ५ को सट्टा देहायको दफा ५ राखिएको छ :-

“५ साभ्केदारी फर्म दर्ता गर्नुपर्ने : (१) दफा ३ बमोजिमको साभ्केदारी फर्म स्थापना भएको एक महिना भित्र त्यस्तो फर्म दर्ताको लागि दफा ६ बमोजिम सम्बन्धित विभागमा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दरखास्त परेमा सम्बन्धित विभागले दरखास्तसँग सम्बन्धित विवरण जाँची फर्म दर्ता हुन सक्ने देखिएमा तीन दिन भित्र यस ऐन बमोजिम फर्म दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम साभेदारी फर्म दर्ता नगरी कुनै व्यवसाय सञ्चालन गरेमा त्यस्तो व्यवसायले यस ऐन बमोजिम कानूनी मान्यता प्राप्त गर्ने छैन ।”

८ मूल ऐनको दफा ६ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ६ को सट्टा देहायको दफा ६ राखिएको छ :-

“६ फर्म दर्ताको निवेदन र दस्तुर : (१) दफा ५ बमोजिम फर्म दर्ताको लागि दिने दरखास्तमा देहायका कुराहरु उल्लेख गर्नु पर्नेछ :

- (क) फर्मको पूरा नाम,
- (ख) फर्मको व्यवसाय गर्ने मुख्य ठेगाना,
- (ग) फर्मले आफ्नो उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न खोजेको व्यवसायको छोटकरी विवरण ,
- (घ) प्रत्येक साभेदारको पूरा नाम, थर र निजको स्थायी ठेगाना,
- (ङ) साभेदारको किसिम र प्रत्येक साभेदारले लगानी गरेको पूँजी रकम,
- (च) कुनै साभेदारको अधिकार उपर कुनै बन्देज लगाएको भए सो कुरा,
- (छ) सीमित दायित्व भएको साभेदारी भए प्रत्येक साभेदारको दायित्वको विवरण र त्यसको सीमा,
- (ज) फर्मको सञ्चालन वा व्यवस्थापन गर्ने र प्रतिनिधित्व गर्ने साभेदार वा साभेदारहरुको नाम,
- (झ) मुनाफा निर्धारण गर्ने तरिका,
- (ञ) साभेदारहरु बीच मुनाफा तथा नोक्सान बाँडफाँड गर्ने तरिका,
- (ट) सम्बन्धित विभागले खुलाउनु पर्ने भनी तोकिदिएको अन्य कुनै विषयहरु ।”

९ मूल ऐनको दफा ७ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ७ को सट्टा देहायको दफा ७ राखिएको छ :

“७. फर्मको नाम भ्रमपूर्ण हुन नहुने : (१) कुनै फर्मको नाम राख्दा पहिले दर्ता भैसकेको कुनै फर्म, कम्पनी, रजिष्टर्ड ट्रेडमार्क, पेटेण्ट, डिजाइन वा अन्तराष्ट्रिय रुपमा ख्याती प्राप्त व्यापारिक नाम वा चिन्हसँग मिल्ने वा भ्रम सृजना हुने गरी वा सार्वजनिक हित, नैतिकता,

सदाचार, शिष्टाचारको दृष्टिले अनुपयुक्त हुने वा राष्ट्रिय चिन्ह, राष्ट्रिय विभूति, राष्ट्रिय सम्पदा आदि सँग भ्रम सिर्जना हुने गरी राख्न हुँदैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भ्रमपूर्ण हुने वा अनुपयुक्त हुने नाम राखी कुनै फर्म दर्ता गर्न दफा ५ बमोजिम दरखास्त परेमा विभागले त्यस्तो नाम राखी फर्म दर्ता गर्न इन्कार गर्न सक्नेछ र त्यसको जानकारी दरखास्तवालालाई दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम जानकारी प्राप्त भएमा दरखास्तवालाले सच्याई फर्म दर्ता गर्न पुनः दरखास्त दिएमा दफा ५ बमोजिम सम्बन्धित विभागले फर्म दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(४) दर्ता भइसकेको कुनै फर्मको नाम उपदफा (१) बमोजिम भ्रमपूर्ण रहेको भनी सम्बन्धित सरोकारवालाको दरखास्त परेमा विभागले तोकिए बमोजिम त्यसको छानवीन गर्नेछ र त्यसरी छानवीन गर्दा फर्मको नाम भ्रमपूर्ण रहेको देखिएमा त्यस्तो नाम परिवर्तन गर्न सम्बन्धित साभेदारलाई आदेश दिन सक्नेछ ।”

१० मूल ऐनको दफा ८ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ८ को सट्टा देहायको दफा ८ राखिएको छ :-

“८ फर्म दर्ताको प्रमाणपत्र दिनु पर्ने : (१) दफा ६ बमोजिम फर्म दर्ताको लागि दरखास्त परेमा यस ऐन बमोजिम सम्बन्धित विभागको दर्ता कितावमा फर्मको नाम दर्ता गरी साभेदारको नाममा तोकिएको ढाँचामा प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको फर्म दर्ताको लगत विद्युतीय स्वरूपमा पनि राख्न सकिनेछ ।”

११ मूल ऐनमा दफा ८क थप : मूल ऐनको दफा ८ पछि देहाएको दफा ८क थपिएको छ :-

“८क. अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र लिनुपर्ने : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको कुनै फर्मले कुनै व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कुनै अधिकारी वा निकायको अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र लिनुपर्ने रहेछ भने त्यस्तो अनुमतिपत्र वा इजाजतपत्र नलिई आफ्नो व्यवसाय शुरु गर्न सक्ने छैन र यस ऐन बमोजिम साभेदारी फर्म दर्ता भएकै आधारमा त्यस्तो व्यवसाय सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त गरेको मानिने छैन ।”

१२ मूल ऐनको दफा ९ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ९ को सट्टा देहायको दफा ९ राखिएको छ :-

“९ यस ऐन बमोजिमको व्यवसाय गर्नुपर्ने : (१) यो दफा प्रारम्भ हुनु अघि दर्ता भएका साभेदारी फर्मले यस ऐन बमोजिम व्यवसाय सञ्चालन गर्नको लागि यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले तीन वर्ष भित्र यस ऐन बमोजिम फर्मको कबुलियतमा परिवर्तन गरी स्वीकृतिको लागि सम्बन्धित विभाग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पेश भएकोमा सम्बन्धित विभागले सात दिन भित्र फर्मको उद्देश्य स्वीकृत गरी जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम स्वीकृति प्राप्त नगरे सम्म त्यस्तो व्यवसाय सञ्चालन गर्न सक्ने छैन ।”

१३ मूल ऐनको दफा ११ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ११ को सट्टा देहायको दफा ११ राखिएको छ :-

“११ नवीकरण गर्नुपर्ने :- (१) यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको फर्म प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले चार महिना भित्र नवीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(२) फर्म नवीकरणका लागि तोकिएको दस्तुर साथ तोकिएका कागजात र विवरण संलग्न राखी तोकिएको ढाँचाको फारममा सम्बन्धित विभागमा दरखास्त दिनुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम दरखास्त परेमा सम्बन्धित विभागले त्यस्तो फर्मको दर्ता कित्ताव, दर्ता लगत र दर्ता प्रमाण पत्रमा नवीकरणको व्यहोरा जनाउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम फर्म नवीकरण नगराई सोही नामबाट कुनै फर्म वा व्यवसाय सञ्चालन गर्न सकिने छैन ।

(५) फर्म नवीकरण गर्नको लागि तोकिएको आर्थिक विवरण सहित लेखा परीक्षण प्रतिवेदन समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।

(६) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि फर्म नवीकरणको लागि तोकिएको दस्तुर तिरी बढीमा पाँच वर्षसम्मको लागि एकै पटक फर्मको दर्ता नवीकरण गराउन सकिनेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम एक वर्ष भन्दा बढी अवधिको लागि नवीकरण भएको फर्मले प्रत्येक वर्षको तोकिएको अवधि भित्र उपदफा (५) बमोजिमको विवरण पेश गर्नुपर्नेछ र नवीकरण भएको कारणले दफा ११क. बमोजिम विवरण पेश गर्नबाट छूट पाएको मानिने छैन ।

(८) यस दफा बमोजिम तोकिएको अवधिमा फर्म नवीकरण नगरेमा वा तोकिएको विवरण पेश नगरेमा त्यस्तो फर्मले प्रत्येक वर्षको लागि लाग्ने नवीकरण दस्तुरको दोब्बर दस्तुर बराबरको विलम्ब दस्तुर तिरी आवश्यक विवरण संलग्न गरी नवीकरण गर्नुपर्ने मिति व्यतित भएको पाँच वर्ष भित्र फर्म नवीकरणका लागि दरखास्त दिन सक्नेछ ।

(९) उपदफा (८) बमोजिम दरखास्त दिएमा सम्बन्धित विभागले त्यस्तो फर्म नवीकरण गर्न सक्नेछ ।

(१०) उपदफा (९) बमोजिमको अवधिभित्र पनि नवीकरण नगराएको फर्म स्वतः रद्द भएको मानिनेछ ।

(११) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो दफा प्रारम्भ हुनु अघि कुनै कारणवस नवीकरण गर्ने म्याद समाप्त भई नवीकरण हुन नसकेका फर्म भए जतिसुकै अवधि व्यतित भएको भए तापनि एक पटकका लागि यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले एक वर्ष भित्र तोकिए बमोजिम नवीकरण गर्न सकिनेछ ।”

१४ मूल ऐनको दफा ११क. मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ११क. को सट्टा देहाएको दफा ११क. राखिएको छ :

“११क. सम्बन्धित विभागमा विवरण पेश गर्नु पर्ने : (१) यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको फर्मले तोकिएको ढाँचामा प्रत्येक वर्ष वार्षिक आर्थिक विवरण र लेखा परीक्षण गराई वार्षिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धित विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकम भन्दा कम रकमको कारोवार गर्ने फर्मले सम्बन्धित विभागमा वार्षिक आर्थिक विवरण मात्र पेश गर्न सक्नेछ ।”

१५ मूल ऐनको दफा ११ख मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ११ख को,-

“(१) (क) उपदफा (१) को खण्ड (क) र (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (क) र (ग) राखिएको छ :-

(क) कुनै फर्मले दफा ११ को अधीनमा रही तोकिएको अवधि भित्र फर्म नवीकरण नगराएमा,

(ग) कुनै फर्मले दफा ११क बमोजिमको विवरण विभागमा पेश नगरेमा,

(ख) खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (ग१) थपिएको छ :-

(ग१) कुनै फर्मले फर्म दर्ता हुँदा पेश गरेको कबुलियतमा उल्लेखित उद्देश्य भन्दा फरक उद्देश्यको व्यवसाय सञ्चालन गरेमा,

(२) उपदफा (२) मा रहेका “खण्ड (क), (ग), (घ), (ङ) वा (च) बमोजिम” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “खण्ड (क), (ग), (ग१), (घ), (ङ) वा (च) बमोजिम” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।”

१६ **मूल ऐनको दफा १२ मा संशोधन** : मूल ऐनको दफा १२ को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ :-

“(२) साभेदारीको कबुलियतमा उल्लेख भएका विषयको हकमा सोही बमोजिम र नलेखिएकोमा यस ऐन बमोजिमको व्यवस्था लागू हुन्छ ।”

१७ **मूल ऐनमा दफा १२क र १२ख थप** : मूल ऐनको दफा १२ पछि देहायको दफा १२क. र १२ख. थपिएको छ :-

“१२क. **साभेदारको दायित्व निर्वाह गर्ने** : कसैले आफ्नो बचन, लिखत वा आचरणबाट जानी जानी कुनै साभेदारी फर्मको साभेदारको रूपमा आफूलाई प्रतिनिधित्व गरेकोमा निजले गरेको प्रतिनिधित्वमा विश्वास गरी कसैले त्यस्तो साभेदारी फर्मलाई ऋण प्रदान गरेकोमा निज त्यस्तो साभेदारीको साभेदार नभए तापनि त्यस्तो ऋण निज आफैले वा फर्म जोसुकैले लिएको भए तापनि त्यस्तो व्यक्तिले त्यस उपरको दायित्व व्यहोर्नु पर्नेछ ।

तर त्यसरी विश्वासमा पारी ऋण लिने व्यक्तिको दायित्व उपर प्रतिकूल नहुने गरी त्यस्तो फर्म आफैले लिएको वा त्यस्तो ऋणबाट कुनै आर्थिक लाभ लिएको हदसम्म सम्बन्धित फर्मले दायित्व व्यहोर्नु पर्नेछ ।

१२ख. **प्रत्येक साभेदार प्रतिनिधि हुने** : कबुलियतमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक साभेदारी फर्मको प्रत्येक साभेदार, त्यस्तो फर्मको व्यवसाय संचालनको प्रयोजनका लागि त्यस्तो साभेदारीको प्रतिनिधि (एजेन्ट) भएको मानिनेछ ।”

१८ **मूल ऐनको दफा १३ मा संशोधन** : मूल ऐनको दफा १३ को,-

“(१) “जम्मा” भन्ने शब्दको सट्टा “सम्पूर्ण” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(२) स्पष्टीकरण मा रहेको “प्रसङ्गबाट अन्य इरादा देखिएकोमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अन्यथा प्रमाणित भएकोमा” भन्ने शब्दहरू र “धन हाली” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “रकम लगानी गरी” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।”

१९ **मूल ऐनमा दफा १३क थप** : मूल ऐनको दफा १३ पछि देहायको दफा १३क थपिएको छ :-

“१३क. **साभेदारको मृत्यु भए पछिको दायित्व** : कुनै साभेदारको मृत्यु भए पछि पनि साभेदारी फर्मको व्यवसाय सञ्चालन जारी रहेकोमा त्यस्तो साभेदारको मृत्यु पछि भएको कुनै काम, कारबाई वा कारोवारको कारणबाट सिर्जना भएको दायित्व मृतक साभेदारको हकवालाले व्यहोर्नु पर्ने छैन ।”

२० **मूल ऐनको दफा १४ मा संशोधन** : मूल ऐनको दफा १४ मा रहेको “धनमाल” भन्ने शब्दको सट्टा “सम्पत्ती” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

२१ **मूल ऐनको दफा १७ मा संशोधन** : मूल ऐनको दफा १७ को उपदफा (१) मा ठाउँ ठाउँमा रहेको “बन्दोबस्तमा” भन्ने शब्दको सट्टा “व्यवस्थापनमा” र उपदफा (२) मा रहेको “अधिकृत गर्न” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “अख्तियारी दिन” भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

२२ **मूल ऐनको दफा १८ मा संशोधन** : मूल ऐनको दफा १८ मा रहेको “हरएक” भन्ने शब्दको सट्टा “प्रत्येक” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

२३ **मूल ऐनको दफा २३ मा संशोधन** : मूल ऐनको दफा २३ को सट्टा देहायको दफा २३ राखिएको छ :-

“२३ **मुनाफा नपाउने** : कुनै साभेदारले फर्मलाई बुझाउनु पर्ने पूँजी वापतको रकम नबुझाएमा बुझाउन बाँकी रकम बराबर सम्मको मुनाफा पाउने छैन ।”

२४ **मूल ऐनको दफा २४ मा संशोधन** : मूल ऐनको दफा २४ को सट्टा देहायको दफा २४ राखिएको छ :-

“२४ **साभेदारले प्रतिनिधित्व गर्ने** : (१) दफा १७ को अधीनमा रही प्रत्येक साभेदारले फर्मको प्रतिनिधित्व गर्न सक्नेछ र कुनै साभेदारले फर्मको तर्फबाट गरेको कारोवारका सम्बन्धमा सिर्जना भएको दायित्व फर्मको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कारोवार गर्दा कुनै साभेदारले जालसाजी गरेमा त्यस्तो साभेदारलाई फर्मको प्रतिनिधित्व गर्नबाट वञ्चित गर्न कुनै साभेदारको उजुरी परेमा अदालतले निजलाई फर्मको प्रतिनिधित्व गर्नबाट वञ्चित गर्न सक्नेछ ।”

२५ मूल ऐनको दफा २५ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २५ को सट्टा देहायको दफा २५ राखिएको छ :-

“२५ साभेदारले गरेको कारोवारमा फर्मको दायित्व हुने : (१) कुनै साभेदारले साभेदारीको प्रतिनिधित्व गर्ने विषयमा कबुलियत बमोजिम बन्देज लगाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बन्देज लगाएकोमा सो कुराको जानकारी नपाउने तेस्रो पक्षले फर्मसँग गरेको कारोवारको सम्बन्धमा फर्मको दायित्व हुनेछ ।”

२६ मूल ऐनको परिच्छेद ४ पछि देहायको परिच्छेद ४क थपिएको छ :-

“परिच्छेद ४क.

सीमित दायित्व भएको साभेदारी सम्बन्धी व्यवस्था

२८क. सीमित दायित्व भएको साभेदारी स्थापना गर्न सकिने : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रत्येक साभेदारको दायित्व निजले साभेदारीमा गरेको लगानीको हिस्साको अनुपातमा हुने गरी सीमित दायित्व भएको साभेदारी स्थापना गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम साभेदारीमा लगानी गर्ने साभेदारको दायित्व निजले लगानी गरेको वा लगानी गर्न कबुल गरेको साभेदारीको रकमको हदसम्म सीमित हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको साभेदारले निजले गरेको लगानीको अनुपातमा मुनाफा प्राप्त गर्नेछ ।

(४) सीमित दायित्व भएको साभेदारी फर्मले कुनै व्यवसाय सञ्चालन गर्दा त्यस्तो फर्मको नामको पछाडि “(सीमित दायित्व भएको)” वाक्यांश लेख्नु पर्नेछ ।

२८ख. सीमित दायित्व भएको साभेदारी सञ्चालन : (१) सीमित दायित्वको साभेदारीको व्यवस्थापन तथा सञ्चालन कबुलियतमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(२) फर्म दर्ता भइसके पछि उपदफा (१) बमोजिमको कबुलियतमा कुनै कुरा हेरफेर भएमा त्यसको जानकारी सम्बन्धित विभागमा दिनु पर्नेछ ।

२८ग. सीमित दायित्व भएको साभेदारीको ठेगाना : (१) सीमित दायित्व भएको साभेदारी फर्मले आफ्नो रजिष्टर्ड कार्यालय रहने ठेगाना सम्बन्धित विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो ठेगानामा गरिएको पत्राचार साभेदारी फर्मको नाममा भएको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको ठेगानामा परिवर्तन वा हेरफेर भएमा परिवर्तन वा हेरफेर भएको पन्ध्र दिन भित्र सम्बन्धित विभागमा त्यसको जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

२८घ. सीमित दायित्व भएको साभेदारीमा परिवर्तन गर्न सकिने : यस ऐन बमोजिम असीमित दायित्व भएको साभेदारीको रूपमा दर्ता भएको कुनै फर्मसँग सम्बन्धित कबुलियतमा संशोधन गरी सीमित दायित्वको साभेदारीमा संलग्न गराउने गरी साभेदारहरु बीच सहमति भएमा त्यस्तो साभेदारी सीमित दायित्वको साभेदारीमा परिवर्तन गर्न सकिनेछ ।

२८ङ. कबुलियतनामा लिखित हुनुपर्ने : प्रचलित कानून वा यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सीमित दायित्व भएको साभेदारी फर्म दर्ता गर्न साभेदार बीच हुने कबुलियतनामा लिखित रूपमा हुनु पर्नेछ ।

२८च. असीमित दायित्व हुने : (१) यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै साभेदारीमा कुनै साभेदारको दायित्वको हिस्सा सीमित हुने गरी र बाँकी साभेदारको हिस्सा असीमित हुने गरी साभेदारी फर्म दर्ता भएको रहेछ भने त्यस्तो साभेदारी फर्म असीमित दायित्व भएको साभेदारी फर्म मानिनेछ ।

तर कबुलियतमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक सीमित दायित्व भएको साभेदारको दायित्व निजले भुक्तानी गरेको वा भुक्तानी गर्न कबुल गरेको रकमको हदसम्म मात्र सीमित रहनेछ ।

२८छ. जालसाजपूर्ण कारोबार गरेमा असीमित दायित्व हुने : (१) यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सीमित दायित्व भएको कुनै साभेदारी फर्मले साहुहरु वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई धोका दिने नियतले कुनै जालसाजपूर्ण कारोबार गरेमा साभेदारी फर्म र त्यस्तो काम गर्ने साभेदारको त्यस्ता साहुहरुको ऋण र अन्य दायित्व उपर व्यक्तिगत

रुपमा दायित्व रहनेछ र निजले साभेदारीमा गरेको लगानी रकमबाट त्यस्तो दायित्व पूरा नभएमा निजको घर घरानाबाट असुल उपर हुनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि “जालसाजपूर्ण कारोबार” भन्नाले साहुलाई साभेदारी फर्मको गलत सूचना दिई ऋण लिने, ऋणको साँवा वा व्याज र अन्य शुल्क भुक्तानी नगरी ठग्ने वा साहुको अनुमति बिना भुक्तानी दिन अनुचित ढिलो गर्ने वा साहुको ऋण असुल उपर गर्ने अधिकार वा अन्य कुनै व्यक्तिप्रति रहेको दायित्वलाई प्रतिकूल हुने वा साहुलाई दिएको धितो जमानतमा नोक्शान पुग्ने गरी बदनियतपूर्वक गरेको फर्मको कारोबार सम्भन्नु पर्छ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि फर्म वा त्यसको कुनै साभेदारले जालसाजपूर्ण कारोबार गर्दा अन्य साभेदारलाई त्यसको जानकारी भएको वा त्यस्तो कारोबार गर्न अख्तियारी वा सहमति दिएको रहेछ भने त्यसरी जानकारी प्राप्त गर्ने वा अख्तियारी दिने वा सहमति दिने साभेदारको पनि दायित्व असीमित हुनेछ ।

तर फर्मको व्यवसाय सञ्चालनमा भाग नलिने वा फर्मको व्यवस्थापनमा संलग्न नरहेको साभेदारलाई यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

२८ज. सीमित दायित्व भएको साभेदारीको दायित्व: (१) सीमित दायित्व भएको साभेदारी फर्मको कारोबार गर्दा वा कुनै साभेदारलाई प्राप्त अख्तियारी प्रयोग गर्दा सिर्जना भएको कुनै पनि दायित्व साभेदारी फर्मको दायित्व मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि साभेदारले गरेको देहायको कारोबारका सम्बन्धमा साभेदारी फर्मको दायित्व सिर्जना हुने छैन :

(क) त्यस्तो साभेदारलाई अख्तियारी नदिएको कारोबार,

(ख) जुन व्यक्तिसँग कारोबार भएको छ त्यस्तो व्यक्तिलाई त्यस्तो साभेदारलाई त्यस्तो कारोबार गर्न अख्तियारी नभएको जानकारी भएको वा निजलाई त्यस्तो व्यक्ति साभेदार नभएको जानकारी भएको वा जानकारी हुनु पर्ने कारण भएको कारोबार ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको दायित्व सीमित दायित्व भएको साभेदारी फर्मको सम्पत्तिबाट व्यहोर्नु पर्नेछ ।

२८भ. अन्य व्यवस्था लागू हुने : यस परिच्छेदमा लेखिएका व्यवस्थालाई प्रतिकूल नहुने गरी यस ऐनमा उल्लेख भएका अन्य व्यवस्था आवश्यक हेरफेर सहित (मुटाटिस मुटाण्डिस) सीमित दायित्व भएको साभेदारीका सम्बन्धमा पनि लागू हुनेछन् ।”

२७ मूल ऐनको दफा २९ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा २९ को सट्टा देहायको दफा २९ राखिएको छ :

“२९ साभेदारी विघटन हुने : (१) साभेदारहरुको मञ्जुरी वा कबुलियत बमोजिम जुनसुकै वखत साभेदारी विघटन हुन सक्नेछ ।

तर सीमित दायित्व भएको साभेदारी विघटन गर्दा विघटन गर्नु अघि दायित्व फछ्यौट गर्न लिक्वीडेटर नियुक्ती गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम साभेदारी विघटन गर्दा साभेदारहरुले निर्धारण गरे बमोजिम साभेदारीको दायित्व फछ्यौट विघटन गर्न सक्नेछन् ।

तर साभेदार बीच दायित्व फछ्यौट गर्न कुनै विवाद उत्पन्न भएमा प्रचलित कानून बमोजिम लिक्वीडेटर नियुक्ती गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम नियुक्त लिक्वीडेटरले प्रचलित कानून बमोजिम फर्मको सम्पत्ति तथा दायित्वको मूल्याङ्कन गरी त्यसको प्रतिवेदन विभागमा पेश गर्नेछ ।”

२८ मूल ऐनको दफा ३१ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३१ को खण्ड (ग) मा रहेका “हक अदालतबाट” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “हक प्रचलित कानून बमोजिम अदालतबाट” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

२९ मूल ऐनको दफा ३३ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३३ को ठाउँ ठाउँमा रहेका “तुरुन्त” भन्ने शब्दको सट्टा “स्वतः” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

३० मूल ऐनको दफा ३९ मा संशोधन : मूल ऐनको दफा ३९ को सट्टा देहायको दफा ३९ राखिएको छ :

“३९ विभागले लिक्वीडेटर नियुक्ती गर्न सक्ने : (१) साभेदारी फर्मको हिसाव किताव सम्बन्धमा साभेदारहरु बीच विवाद परेमा सो व्यहोरा उल्लेख गरी कुनै साभेदारले निवेदन दिएमा विभागले त्यस्तो फर्मको हिसाव जाँच गर्न लेखा परीक्षक नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(२) लेखा परीक्षकले पेश गरेको हिसाव किताब वा प्रतिवेदनबाट साभेदारी विघटन गर्नु पर्ने देखिएमा विभागले प्रचलित कानून बमोजिम लिक्वीडेटर नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(३) दफा २९ वा यस दफा बमोजिम नियुक्त लिक्वीडेटरले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम प्राइभेट कम्पनी दामासाहीमा परेका वखत लिक्वीडेटरले कम्पनी खारेज गर्दा प्रयोग गर्न सक्ने अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) र (२) बमोजिम नियुक्त लेखा परीक्षक र लिक्वीडेटर सम्बन्धित विभाग प्रति उत्तरदायी हुनु पर्नेछ ।”

३१ **मूल ऐनमा दफा ३९क थप** : मूल ऐनको दफा ३९ पछि देहायको दफा ३९क थप गरिएको छ :
“३९क. **साभेदारहरु बीचको विवाद** : (१) दफा ३९ मा उल्लेख भएको अवस्थामा बाहेक साभेदारहरु बीच साभेदारीका सम्बन्धमा कुनै विवाद उत्पन्न भई सम्बन्धित विभागमा उजुरी परेमा विभागले त्यस्तो विवाद समाधान गर्न तोकिए बमोजिमको कार्यविधि पूरा गरी आवश्यक आदेश गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्बन्धित विभागले दिएको आदेशमा चित्त नबुझेमा पैतिस दिन भित्र अदालतमा पुनरावेदन गर्न सकिनेछ ।”

३२ **मूल ऐनको दफा ४१ मा संशोधन** : मूल ऐनको दफा ४१ को सट्टा देहायको दफा ४१ राखिएको छ :

“४१ **जरिवाना** : कसैले देहायको कुनै काम गरे वा गराएमा सम्बन्धित विभागले देहाय बमोजिमको जरिवाना गर्ने आदेश दिन सक्नेछ :

(क) दफा ५ विपरितको कुनै काम गरे वा गराएमा प्रत्येक साभेदारलाई दश हजार रुपैयांसम्म,

(ख) दफा ६ विपरितको कुनै काम गरे वा गराएमा प्रत्येक साभेदारलाई बीस हजार रुपैयांसम्म,

(ग) दफा १० विपरितको कुनै काम गरे वा गराएमा प्रत्येक साभेदारलाई बीस हजार रुपैयांसम्म,

- (घ) दफा ११ विपरितको कुनै काम गरे वा गराएमा प्रत्येक साभेदारलाई दश हजार रुपैयाँसम्म,
- (ङ) दफा १२क. विपरितको कुनै काम गरे वा गराएमा बीस हजार रुपैयाँसम्म,
- (च) दफा २८क को उपदफा (४) पालना नगरेमा एक लाख रुपैयाँसम्म,
- (छ) दफा २८च वा दफा २८छ विपरित कुनै काम गरे वा गराएमा पचास हजार रुपैयाँसम्म ।”

३३ मूल ऐनमा दफा ४२क पछि ४२ख थप : मूल ऐनको दफा ४२क. पछि देहायको ४२ख. थपिएको छ :-

“४२ख. प्रदेश कानून बमोजिम साभेदारी फर्म दर्ता गर्न सकिने : (१) यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रदेश सरकारको अधिकार क्षेत्र भित्र रहने व्यवसाय सञ्चालन गर्नका लागि प्रदेश कानून बमोजिम साभेदारी फर्म स्थापना र दर्ता गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कानूनमा अन्य कुराको अतिरिक्त प्रदेशमा दर्ता हुने साभेदारी फर्मको दर्ता, सञ्चालन र नियमन सम्बन्धी प्रावधानहरु रहनेछन् ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (१) बमोजिमको कानून प्रारम्भ नभए सम्म सम्बन्धित प्रदेश भित्र व्यवसाय सञ्चालन गर्ने फर्म नेपाल सरकार अन्तर्गत रहेको विभागमा दर्ता गर्न बाधा पर्ने छैन ।”

३४ मूल ऐनमा दफा ४३क. थप : मूल ऐनको दफा ४३ पछि देहायको ४३क. थपिएको छ :-

“४३क. कवुलियतनामाको ढाँचा : (१) सम्बन्धित विभागले उद्योग, वाणिज्य वा व्यापार सम्बन्धी एकल उद्देश्य भएको सीमित दायित्व भएको र असीमित दायित्व भएको साभेदारीको छुट्टा-छुट्टै तोकिए बमोजिम कवुलियतनामाको ढाँचा तयार गर्नेछ ।

(२) सम्बन्धित विभागले उपदफा (१) बमोजिमको ढाँचा आफ्नो वेब साइटमा पनि राख्ने छ ।

(३) साभेदारहरुले दफा ६ बमोजिमको विवरण खुलाई उपदफा (१) बमोजिमको कवुलियतनामालाई नै आफ्नो कवुलियतनामाको रूपमा स्वीकार गरी सहीछाप गर्ने मञ्जुर गरेमा जुन दिन फर्म दर्ता गर्नको लागि दरखास्त दिएको छ, सोही दिन र सो दिन प्राविधिक कारण संभव भएमा सोको भोलिपल्ट फर्म दर्ता गरी प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।”

३५ रूपान्तर : मूल ऐनको ठाउँ-ठाउँमा रहेका “बेगर” भन्ने शब्दको सट्टा “विना” र “उत्ताउ व्यक्ति” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “तेस्रो पक्ष” भन्ने शब्दहरू राखी रूपान्तर गरिएको छ ।

नेपाल कानून आयोग (प्रारम्भिक मस्यौदा विधेयक)